

Wiktor A. Daszewski

Nea Paphos

Informator Archeologiczny : badania 13, 279-280

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prowadzone w Šabli archeologiczne badania podwodne stanowiły uzupełnienie naziemnych prac badawczych prowadzonych przez Muzeum Okręgowe w Tolbuhinie pod kierownictwem Iwana Wasilczina na reliktach zlokalizowanego tu antycznego miasta.

Badania w Šabli będą kontynuowane.

CYPR

NEA PAPHOS

Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze

Badania prowadził dr hab. Wiktor A. Daszewski.
Finansowała Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej
UW. XIV kampania wykopaliskowa. Pałac-rezydencja
z II-VI w. n. e.

Celem prac na terenie wioski Kato Paphos /antycznego Nea Paphos/ było odsłonięcie dalszych partii rzymskiego pałacu-rezydencji. Wykopaliska skoncentrowane były w trzech punktach w obrębie skrzydła południowego i wschodniego.

Na południu usunięto zasypisko zalegające w korytarzu-portyku. Korytarz ten, o najbardziej reprezentacyjnym charakterze w tej rezydencji /długości 56 m i szerokości 5 m/, posiadał ongiś barwne posadzki mozaikowe. W znacznym stopniu zostały one zniszczone w czasach, gdy pałac, opuszczony przez prawowitych właścicieli, służył jako schronisko dla przygodnych użytkowników oraz jako kopalnia materiałów budowlanych. Zachowane do dziś fragmenty mozaiki świadczą, że wśród ornamentów najczęściej powtarzają się różne typy meandra, warkocza, rzędy trójkątów i łamiąca się fala. Środkowa partia posadzki biegnąca przez całą długość portyku i ujęta w meandrową ramę, podzielona była na szereg prostokątnych i kwadratowych pól, z których każde zawierało inną dekorację wewnętrzną. Mozaika położona była na podkładzie wapiennym o kilkucentymetrowej grubości, zalegającym na podbudowie z drobnych kamieni. W środkowej części portyku, niemal na osi głównej sali pałacu, znaleziono ślady wcześniejszej budowli kamiennej o starannie tynkowanych ścianach ze śladami dekoracji malarskiej. Usytuowanie budynku jest prostopadłe do murów korytarza.

Prace prowadzone w skrzydle wschodnim pałacu miały na celu odkrycie pomieszczeń znajdujących się na północ od głównego wejścia oraz sprawdzenie, czy układ ich jest symetryczny do układu sal w części południowej skrzydła wschodniego. Odsłonięto pomieszczenia pierwszego rzędu, t.j. przylegające do zewnętrznego muru wschodniego oraz częściowo sale drugiego i trzeciego rzędu. Wszystkie były poważnie zniszczone. Murury zachowały się fragmentarycznie i to jedynie w partiach fundamentowych. Zniszczone były również podłogi, ongiś wykonane z bloków kamiennych bądź ubitej ziemi czy kamieni zalanych zaprawą wapienną. Stan zachowania sal drugiego rzędu jest tak zły, że przed pełnym odkopaniem tej części pałacu nie można stwierdzić symetrii układu obu partii skrzydła. Wydaje się

jednak niemal pewne, że podobnie jak w południowej części skrzydła, tak i na północy, sale rzędów wewnętrznych grupowały się wokół otwartego dziedzińca, który ułatwiał wewnętrzną komunikację oraz zapewniał dostęp światła dziennego. Z dziedzińcem tym łączy się system kanałów odprowadzających wodę do wielkiej cysterny usytuowanej w sali Nr 86, leżącej w pierwszym rzędzie w pobliżu muru wschodniego oraz kanałem biegnącym w kierunku burzowca usytuowanego wzdłuż północnego muru pałacu. Niemal w poziomie fundamentów w/w pomieszczeń odkryto relikty wcześniejszej zabudowy rzymskiej i późno-hellenistycznej. Jej typ, rodzaj murów i wielkość pomieszczeń wskazują, iż mamy tu do czynienia z domami mieszkalnymi oraz prawdopodobnie małymi warsztatami rzemieślniczymi, których obecność wydaje się wskazywać, że dzielnica ta miała we wcześniejszym okresie inny nieco charakter.

Wykopalka prowadzone w południowej części skrzydła wschodniego odsłoniły trzy spore pomieszczenia usytuowane pomiędzy łaźniami a głównym wejściem do pałacu. Ściany ich wykonane są częściowo z wtórnie użytych bloków kamiennych oraz fragmentów kolumn wapiennych. Charakter zniszczeń tej części budynku świadczy, że mury zwały się w czasie trzęsienia ziemi. W pomieszczeniach tych, niewątpliwie o przeznaczeniu gospodarczym, znaleziono wiele skorup naczyń zasobowych typu amfor oraz dzbanów i mis.

Wśród znalezisk ruchomych na szczególną uwagę zasługują fragmenty trzech reliefowych czarek wczesnorzymskich znalezione w pobliżu fundamentów pomieszczeń w północnej części skrzydła wschodniego. Na jednej z czarek przedstawione są sceny batalistyczne. Na tle sumarycznie potraktowanego pejzażu, podkreślonego przez trzy drzewa, jeźdźcy w rozwianych chlamidach atakują piechotę. Fragment innej czarki zawiera sceny dionizyjskie prawdopodobnie odnoszące się do thiasos. Na uwagę zasługuje ponadto terrakotowa główka kobieca z okresu hellenistycznego, lampki i monety hellenistyczne i rzymskie, a także kamienne formy odlewnicze do odlewu brązowych monet, również z czasów hellenistycznych.

EGIPT

ALEKSANDRIA
Kom el Dikka
ul. Saphia Zaghoul

Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze

Badania prowadził dr Mieczysław Rodziewicz.
Finansowała Stacja AŚ UW. Kampania wykopaliskowa. Strefa miejska z okresu IV-VII w. n. e.

W specyficznych warunkach permanentnych prac wykopaliskowych na Kom el Dikka, w latach 1978/79 większość wysiłków pochłonęła eksploracja górnych warstw kulturowych we wschodnim rejonie strefy wykopaliskowej przy współczesnej ulicy Saphia Zaghoul. Uzyskano tu cenne dane dotyczące stratygrafii terenu oraz drobnych znalezisk głównie ceramiki oraz dużej ilości zdobionych przedmiotów z kości, głównie aplik z mebli drewnianych.